

Начало>Семейноправни въпроси и наследство>Законно преместване/установяване в чужбина с деца Законно преместване/установяване в чужбина с деца

Полша

1 При какви обстоятелства е допустимо правомерното прехвърляне на детето в друга държава от единия родител без съгласието на другия родител?

Родителските права се упражняват по принцип съвместно от двамата родители. Това следва от член 97, параграф 2 от полския Кодекс за семейството и настойничеството (*kodeks rodzinny i opiekuńczy*), съгласно който решенията по важните за детето въпроси се вземат съвместно от родителите, а ако те не успеят да постигнат съгласие, тези въпроси се решават от съда по настойничеството (*sąd opiekuńczy*). Само при по-маловажни въпроси, отнасящи се до детето, всеки родител може да решава самостоятелно, без да е необходимо да се консултира с другия родител и да получава съгласието му. Според полската съдебна практика отвеждането на дете в чужбина както за постоянно, така и временно, дори и за ваканция, се счита за съществено важен въпрос.

Съгласно член 97, параграф 2 от Кодекса за семейството и настойничеството, родител може да отведе дете в чужбина без съгласието на другия родител само ако:

- а) другият родител е лишен от родителски права по отношение на детето с решение на полски съд (член 111 от Кодекса за семейството и настойничеството);
- б) упражняването на родителските права от другия родител е временно спряно с решение на полски съд (член 110 от Кодекса за семейството и настойничеството);
- в) другият родител има ограничени родителски права по отношение на детето (член 109 от Кодекса за семейството и настойничеството). Съдът решава как да бъдат ограничени родителските права, като прилага мярката, която ще защити благосъстоянието на детето по най-добрия начин. По-специално родителят, чиито родителски права са били ограничени, може да бъде лишен от правото си да взема решения по съществено важни въпроси, отнасящи се до детето, или по някои от тези въпроси. Ако единият родител е лишен със съдебно решение от правото да участва във вземането на решения за обичайното местопребиваване на детето, то той няма да може да се противопостави на промяната на обичайното местопребиваване на детето в Полша с обичайно местопребиваване в чужбина;
- г) правата и задълженията на родителите по отношение на детето може да бъдат променени след постановяване на решение по бракоразводно дело (член 58, параграфи 1 и 1а от Кодекса за семейството и настойничеството), дело за унищожаване на брака (член 58, параграф 1 във връзка с член 21 от Кодекса за семейството и настойничеството) и раздяла (член 61, параграф 3, точка 1 от Кодекса за семейството и настойничеството). Това се прилага и по отношение на решения, постановени по производства за бащинство (член 93, параграф 2 от Кодекса за семейството и настойничеството), по производства за изменение на съдебно решение относно родителските права и начина на упражняване на тези права, постановено в бракоразводно дело, дело за раздяла или унищожаване на брака или за установяване на произход (член 106 от Кодекса за семейството и настойничеството) и по производства за възлагане на упражняването на родителските права на единия от родителите в случаите, когато те не живеят заедно (член 107, параграфи 1 и 2 от Кодекса за семейството и настойничеството). По-специално в тези случаи съдът може да възложи упражняването на родителските права на единия от родителите, като ограничи правата на другия родител до специфични задължения и права по отношение на детето. Ако съдът по бракоразводното дело възложи упражняването на родителските права на единия от родителите и ограничи родителските права на другия родител, тогава, въпреки че това решение не лишава другия родител от родителски права по отношение на детето, този родител може да упражнява правата и задълженията си само доколкото това е позволено от съда. Ако съдът не предостави на другия родител правото да участва във вземането на решенията относно местопребиваването на детето, тогава, по принцип, родителят, на когото е възложено упражняването на родителските права, взема сам решенията относно това местопребиваване (вж. все пак точка 2);
- д) другият родител е лишен от правото на съвместно вземане на решения, отнасящи се до промяна на местопребиваването на детето, със съдебно решение на чуждестранен съд, което е признато в Полша.

2 При какви обстоятелства е необходимо съгласието на другия родител за прехвърлянето на детето в друга държава

Съгласието на другия родител е необходимо във всички случаи, които не са посочени в предходната точка. Това включва ситуациите, в които родителят има пълни родителски права или родителските му права са ограничени, но не е бил(а) лишен(а) от правото да участва във вземането на решенията относно местопребиваването на детето. По този въпрос полската съдебна практика отива дори още по-далеч. В решението си от 10 ноември 1971 г. по дело III CZP 69/71 Върховният съд (*Sąd Najwyższy*) пояснява, че *за да може ненавършило пълнолетие дете да бъде отведено за постоянно в чужбина от родителя, на когото е възложено упражняването на родителските права в бракоразводното производство, е необходимо да се получи разрешение от съда, занимаващ се с въпросите на настойничеството и попечителството, ако другият родител, на когото е предоставено право на надзор върху отглеждането на детето, не е дал изявление за съгласие за отвеждането на детето в чужбина.*

Следователно, предвид цитираното решение, ако съдът не е предоставил на другия родител, например при бракоразводно дело, правото на съвместно вземане на решения за обичайното местопребиваване на детето, този родител може все пак да поиска връщането на детето, ако няма да може да упражнява правото си на лични отношения с детето. В решението си от 6 март 1985 г. по дело III CRN 19/85 Върховният съд е приел, че *тъй като отвеждането на дете на ваканция в чужбина е съществено важен въпрос, за него се изисква съгласие на двамата родители, упражняващи родителските права, а при липса на такова съгласие се изисква решение на съда, компетентен по въпросите на настойничеството и попечителството.*

3 Ако другият родител не даде съгласие за прехвърлянето на детето в друга държава, въпреки че то е необходимо, по какъв начин детето може да бъде прехвърлено правомерно в друга държава ?

В тези случаи молбата трябва да се подаде в съда по настойничеството и попечителството в Полша за заместващо съгласие за пътуване на дете в чужбина.

Молбите за такова съгласие може да се подават от родители, които не са били лишени от родителски права или по отношение на които не е било постановено спиране на упражняването на родителските им права. Молбите могат да се подават от самите молители: в тези случаи полското

право не изисква от страните да бъдат представлявани пред съда от адвокат. Материално компетентен да разглежда тези молби на първа инстанция е районният съд (*sąd rejonowy*) (семеино отделение и отделение за малолетни и непълнолетни деца), докато съдът с териториална компетентност е съдът по мястото, където детето пребивава или живее.

4 Различни ли са правилата за временното прехвърляне (напр. ваканция, здравни грижи и др.) и трайното прехвърляне? В подобен случай, моля, предоставете съответните формуляри за съгласие.

Както бе посочено по-горе, за отвеждането на детето в чужбина за кратък период от време се изисква съгласието на другия родител.

В Полша не се използват формуляри за съгласие за отвеждане на дете в чужбина (постоянно или временно). Следователно съгласието може да бъде дадено във всякаква форма. Въпреки това е препоръчително да се получи писмено съгласие, което може да послужи като доказателство във всяко производство за връщане на дете, което се основава на Хагската конвенция от 1980 г. Помощта на полски адвокат, правен съветник или нотариус може да бъде от полза при изготвянето на такова съгласие.

Последна актуализация: 29/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.